

HØRINGSINNSPILL STORTINGETS FAMILIE- OG KULTURKOMITE

Statsbudsjettet 2026

INNLEDNING

Et sterkt norsk musikkliv forutsetter at opphavere, arrangører og frivillige har stabile og forutsigbare rammer. I årets budsjett ser vi positive signaler om satsing på mangfold, likestilling og frivillighet, men også bekymringsfulle kutt i ordninger som har vist seg viktige for musikkens økosystem og rammevilkår.

For statsbudsjettet 2026 vil TONO anbefale at komiteen prioriterer å:

- Utrede merverdiavgift på kulturfeltet.
- Følge opp EUs politikk for kunstig intelligens.
- Reversere kuttet i regionale kulturfond.
- Be om en helhetlig stortingsmelding for musikksektoren.

1. RAMMEVILKÅR FOR SKAPENDE KUNSTNERE

Regjeringen sier at de vil styrke kunstnerøkonomien. For opphavere handler dette først og fremst om rettighetsinntekter, det vil si en bærekraftig og forutsigbar økonomi fra bruk av musikk.

Prosjektmidler og stipender er viktige, men de kan ikke erstatte et fungerende rettighetsmarked. Kulturpolitikken må derfor sikre at opphavsretten har stabile rammer, og at forvaltningen av rettigheter ses i sammenheng med øvrig kunstnerpolitikk.

2. MERVERDIAVGIFT OG OPPHAVERNES RAMMEVILKÅR

Merverdiavgiftsregelverket for opphavsrett er i dag uklart og utdatert.

Opphavere som driver som enkeltpersonforetak, er unntatt fra MVA etter § 3-7 (4), men i økende grad organiserer profesjonelle opphavere seg som aksjeselskaper. For disse finnes det ingen klar praksis fra Skatteetaten. Resultatet er betydelig usikkerhet: noen betaler moms, andre ikke.

Situasjonen skaper såkalt “inneklemt” merverdiavgift, avgift som ikke kan trekkes fra og som dermed blir en reell kostnad for den som skaper musikken. Det svekker investeringsevnen, hemmer profesjonalisering og medfører en risiko for at rettigheter flyttes ut av Norge. Sistnevnte har TONO registrert flere tilfeller av.

TONO mener regjeringen må følge opp anbefalingen i NOU 2025:7 Musikklandet og utrede merverdiavgiften på kulturområdet. En slik utredning må:

- sikre likebehandling av opphavere uavhengig av organisasjonsform
- hindre at moms blir en kostnad i verdikjeden, og
- vurdere lav sats eller nullsats for musikkfeltet – etter modell fra litteratur- og avisområdet, eller 6 prosent med full fradragsrett som i Sverige.

Et tydelig, rettferdig og næringsvennlig MVA-regime vil styrke både kunstnerøkonomien og statens proveny på sikt. Vi understreker at også Virke og en rekke andre sentrale musikkorganisasjoner nå ønsker en kultur moms.

3. OPPHAVSRETT, DIGITAL POLITIKK OG KI

Kunstig intelligens endrer musikkfeltet raskt. Implementeringen av EUs KI-forordning (AI Act) og Digital Services Act (DSA) må sikre at rettighetshaverne ikke taper i den digitale utviklingen.

TONO anbefaler at Norge går foran i gjennomføringen gjennom å:

- Kreve lisensiering og transparens for bruk av musikk i KI-trening
- Gi kollektive forvaltningsorganisasjoner rollen som godkjente varslingsinstanser («trusted flaggers») under DSA
- Sørge for at kunstig intelligens-politikken utformes i tett dialog med rettighetshaverorganisasjonene

4. ARRANGØRFELTET OG KONSERTSCENENE

Ordningen med regionale kulturfond ble etablert i 2025 og fikk umiddelbart stor betydning for arrangørfeltet. Forslaget om å redusere rammen fra 75 til 40 millioner kroner i 2026 vil ramme de små og mellomstore konsertscenene, lokale lag og festivaler, arenaer der norske opphavere får sine verk fremført.

TONO deler bekymringen til Norske kulturarrangører og Norsk musikkråd: dette kuttet undergraver regjeringens mål om et kulturløft som skal nå hele landet. Vi ber Stortinget reversere kuttet i de regionale kulturfondene, og sikre at ordningen bygges opp, ikke ned.

Vi vil samtidig anerkjenne regjeringens forslag om fullfinansiert momskompensasjon til frivilligheten. Det er et viktig grep som gir frivillige arrangører forutsigbarhet.

Et sterkt arrangørfelt er god kulturpolitikk, og god næringspolitikk for norske opphavere.

5. HELHETLIG MUSIKKPOLITIKK

TONO støtter forslaget i Musikklandet-utvalget om en helhetlig melding om musikkpolitikken. Kultur-, nærings- og digitalpolitikken må ses i sammenheng.

En slik melding bør konkretisere hvordan opphavsrett, arrangørfelt og frivillighet skal samspille for å bygge et sterkt og inkluderende musikkland.

AVSLUTNING

Norsk musikkliv er et samspill mellom skapere, arrangører og frivillige. For å bygge et bærekraftig økosystem trengs:

- Forutsigbare ordninger for arrangørfeltet og frivilligheten
- Klare rammer for merverdiavgift og rettighetsinntekter, og
- Ansvarlig gjennomføring av digitale regelverk

TONO ber Stortinget om å sikre stabile rammevilkår for både musikkens skapere og dens mange formidlere. Da får Norge ikke bare et kulturløft, men blir et musikkland i reell vekst. Vi viser for øvrig til vårt innspill til Næringskomiteen i behandlingen av Prop. 1 S (2025 – 2026).

OM TONO

TONO er det kollektive forvaltningsselskapet for komponister, låtskrivere, tekstforfattere og musikkforlag i Norge, med over 44 000 medlemmer. Vi forvalter rettighetene til musikkverk på vegne av norske og internasjonale opphavere, og sørger for at de som skaper musikken får betalt når verkene deres brukes.